

**Veel ruimte
voor eigen
inbreng**

Uitvaartbegeleiders
Harriet van der Vleuten en
Francy Derix

Uitvaartbegeleider en ondernemer Harriet van der Vleuten studeerde af als theoloog en werkte bijna twee decennia in de kerkelijke ontwikkelingssamenwerking. 'Ik groeide door naar de functie van manager maar dat bracht me niet de voldoening die ik zocht.' Toen de uitvaartmarkt in 1996 opende voor zelfstandigen, ontstond het idee om een carrièreswitch te maken. 'Ik wilde iets gaan doen dat betekenis heeft.'

Harriet wacht tot haar kinderen wat ouder zijn en begint na het volgen van de opleiding tot uitvaartbegeleider voor zichzelf. Eind 2021 viert ze het 15-jarig jubileum van Uitvaartbegeleiding Harriet van der Vleuten. 'Het eerste jaar werkte ik ook via een grote uitvaartorganisatie. Ik werd vooral ingezet op feestdagen en zondagen, maar ik was blij om zo veel meters te kunnen maken.'

Het is intiem, het gaat ergens over

De uitvaartondernemer werkt met een aantal vaste zzp'ers en heeft een medewerker in dienst; Francy Derix. Ook voor Francy is dit haar tweede carrière. 'Ik werkte bij een farmaceut, organiseerde onder andere symposia en bijscholingen. Ik vond het leuk werk, maar kon er mijn creatieve kant niet volledig in kwijt. Dat begon steeds meer te wringen.' Ze overwoog om ambtenaar van de burgerlijke stand te worden. De ambtenaar op haar bruiloft, negentien jaar geleden, maakte enorme indruk. 'Dat werk wilde ik ook wel doen. In gesprek met een trouwambtenaar bleek dat ze ook uitvaarten begeleidde. Daar werd mijn eerste interesse gewekt. Er zijn overeenkomsten met het sluiten van huwelijken,

maar het is meer. Je volgt een week lang een traject met mensen, het is intiem en het gaat ergens over.' In 2017 startte ze met de opleiding tot uitvaartbegeleider. 'Daar kwam alles samen; het organiseren, mooie gesprekken met mensen, het leiden en begeleiden. Alles klopte.' Sinds september 2019 is ze in dienst bij Harriet.

Ik maak zelf de jaarrekening

Harriet is een ondernemer die de administratie niet vervelend vindt. 'Een zwager die accountant is, hielp me een administratie opzetten. Ik ben daar graag mee bezig, maak ook mijn eigen jaarrekeningen. Van Boekel accountants en adviseurs controleert die en zorgt dat ik op zo gunstig mogelijke wijze aangifte kan doen. Ik ben blij met de flexibiliteit die ze me zo bieden, want het bijhouden van veranderende aftrekposten en andere regels is voor mij alleen echt niet te doen.' Daarnaast klopt ze graag aan voor advies.

'Bijvoorbeeld over hoe ik mijn bedrijf gezond kan houden en over zaken die effect hebben op de bedrijfsstructuur zoals het aannemen van mensen. Ze checken dan de arbeidscontracten die ik met medewerkers sluit.' →

**'Het is intiem,
het gaat ergens
over'**

”Het afscheid van een bekende leiden is intens en bijzonder”

Zichtbaarheid

Ze werkt in een branche waarin adverteren en zichtbaarheid noodzakelijk is. Ze koos er jaren geleden voor om een kostenindicatie op haar website te zetten. 'Dat was toen niet gebruikelijk, maar ik vond het belangrijk om te vermelden. Vaak hebben mensen geen idee van wat bijvoorbeeld een kist, een opbaring, rouwauto, kaarten en wij als uitvaartbegeleiders, kosten. Deze kostenbegrotingen worden

vaak gedownload.' Ook offline is ze zichtbaar met het geven van lezingen en organiseren van rouwwandelingen. 'Ik heb zelfs een keer een theaterstuk over rouw naar theater De NWE Vorst gehaald. Met dat soort activiteiten doen we iets voor mensen in de stad en kweken we goodwill.' In februari 2014 ontving ze als eerste kleine ondernemer in de regio het landelijk Keurmerk Uitvaartzorg. Ook stond

ze aan de wieg van de oprichting van het Netwerk Sterven en Rouw Midden-Brabant. Op 10 oktober organiseert ze samen met Francy de inspiratiemiddag 'Vastleggen van wensen' in Grand Café Ode in Tilburg.

Ik zou dat niet kunnen

Over hun vak bestaan aardig wat vooroordelen. Francy: 'Regelmatig zeggen mensen; 'ik zou dat niet kunnen, al dat verdriet'. Dan bevestig ik dat er zeker verdriet is, maar dat er heel vaak ook veel gelachen wordt tijdens de voorbereidingen. En ja, we komen serieus binnen, maar als de stemming luchtiger is, passen wij onze toon ook aan. Het is bijzonder om zo met een familie op te mogen trekken.' En het beeld van de strak kijkende man of vrouw in stemmig donker pak, klopt ook niet. Harriet vult aan: 'Ik kom bij afspraken in en rond Tilburg op de fiets, tenzij ik stapels enveloppen en mappen mee moet nemen. Dat verrast mensen altijd.'

Een rouwauto is niet verplicht

Ze vinden het belangrijk dat nabestaanden weten wat er allemaal mag en kan. 'Een rouwauto met chauffeur is niet verplicht. Je mag een overledene zelf en met een eigen voertuig vervoeren. Dat kan veel toevoegen. Zo heb ik meegemaakt dat een zoon zijn overleden vader naar het crematorium vervoerde in diens oude Volvo. Dit gaf de zoon veel voldoening.' Harriet benadrukt dat alles wat een nabestaande zelf doet van waarde is. 'Zelf een rouwkaart ontwerpen past daar ook bij en daarmee dupeer je ons niet. We rekenen een fair basistarief, dus wil jij zelf een kist timmeren, doe dat vooral.' Een standaard uitvaart bestaat niet,

'Niet iedereen wil een aula en toespraken en dat is prima'

elke keuze is persoonlijk. 'Niet weten wie we gaan ontmoeten, op het moment dat je er voor de deur staat, maakt ons werk leuk. Wie zijn de nabestaanden, wat zijn hun ideeën, wie was de overledene?' Zo begeleidde ze eens een gezin dat met zijn vijven afscheid nam en daarna met familie en vrienden bijeen kwam om herinneringen op te halen. 'Niet iedereen wil een aula en toespraken en dat is prima.'

Een uitvaart is van beide partijen

De uitvaartbegeleiders worden niet altijd pas na een overlijden ingezet. Harriet: 'We doen ook voorgesprekken met mensen die heel ziek zijn en graag zelf hun uitvaart organiseren.' Het is een manier om ergens nog controle over te hebben, maar Harriet en Francy sturen aan op het niet dichttimmeren van alles. 'De uitvaart is van beide partijen; de overledene en degenen die achterblijven. Voor beiden moet het afscheid inhoud en betekenis hebben.' Dus dan stellen ze voor om bijvoorbeeld de keuze voor bloemen en muziek bij de nabestaanden neer te leggen. Harriet: 'Het is bijzonder, een uitvaart leiden van iemand die je ontmoet hebt, omdat we dan weten dat het afscheid in de

geest van de overledene georganiseerd is.' Ze vindt niet dat het een uitvaart zwaarder maakt. 'Wel anders, omdat je weet wat ze belangrijk vonden aan het afscheid en hun leven. Het is mooi om te doen.' De eerste keer dat ze een ernstig ziek iemand ontmoette om over diens uitvaart te praten, herinnert ze zich nog goed. →

'Het was een vrouw van 35 jaar. Onbekend met zo'n situatie, was ik wel nerveus. Vroeg ik me af wat ik moest zeggen. Kun je bijvoorbeeld tot ziens zeggen als je gaat?' Ze heeft er een modus in gevonden. 'Je leert om goed te luisteren en om helder te krijgen met wie je aan tafel zit en wie ontbreekt. Soms zijn we een soort mediators, in elke familie speelt wel iets.'

Zakelijk, corona, uitdagingen.

De coronamaatregelen stelden hen voor uitdagingen, maar brachten ook iets. Harriet: 'Ik voel me gezond en sterk, maar was bang om het virus van het ene gezin over te brengen op het andere.' Francy:

'Vooral die eerste maanden in 2020 toen je je nog niet kon laten testen, waren voor ons angstig.' De kennismakingsgesprekken deden ze deze periode soms online. Francy: 'Dat was enorm wennen. Je mist een groot deel van de lichaamstaal.' Zodra het enigszins kon, zijn ze de kennismakingsgesprekken weer face-to-face gaan doen. 'We beperkten het aantal aanwezigen tot 3 of 4 en zorgden voor voldoende afstand tussen onszelf en een familie.' Andere familieleden waren er online bij. 'Dat bleek een mooie oplossing, ook voor familieleden die bijvoorbeeld ver weg wonen. In die zin bracht de online component ons zeker iets.'

Soms zijn we een soort mediators; in elke familie speelt wel iets

Livestream en erehaag

De livestream werd noodgedwongen ineens populair.

'Die bestond al, maar is nu veel gebruikelijker.' Ze leerden omgaan met bezoekers op afstand.

Francy: 'Bij ons kwam het besef al snel dat we ook de mensen thuis actief bij de bijeenkomst moesten betrekken. We moesten iets met die camera. Expliciet welkom heten van de mensen die op afstand meekijken, regelmatig in de camera kijken, we leerden steeds beter om te gaan om mensen die er niet live bij waren er wel bij te betrekken.' Voor het langs de kist lopen, bedachten ze een mooi alternatief. 'Tijdens een moment van stilte, wat we vooraf aankondigen, laten we de camera inzoomen op de kist zodat mensen thuis afscheid kunnen nemen.' Daarnaast keerde de erehaag terug. 'Een mooie manier om meer mensen, zoals buurtgenoten, bij een afscheid te betrekken.' En er waren veel meer bloemen, verstuurd door mensen

die niet bij de uitvaart aanwezig mochten zijn. Francy geeft een voorbeeld van een nieuw ritueel: 'Ik heb een familie begeleid die bekenden vroegen om een kaarsje aan te steken en daar een foto van te appen. Na het afscheid, tijdens het diner,

hebben ze alle appjes met foto's en persoonlijke boodschappen samen bekeken.'

Nee zeggen

Corona zorgde in het vroege voorjaar van 2020 voor een piek in aanvragen. 'We hadden het drukker dan ooit.' Harriet: 'Op een bepaald moment organiseerden we drie keer zoveel uitvaarten als in een gemiddelde maand. Dat je echt hoopte dat de telefoon niet wéér zou gaan. Meer uitvaarten in dezelfde tijd proppen, past hen niet. 'We willen ons werk goed blijven doen, dus konden niet aan elk verzoek voldoen. Een enkele keer hebben we dan ook door moeten verwijzen naar een collega.'

Afscheid leiden van bekenden?

Op de vraag of ze ook het afscheid van goede bekenden begeleiden, antwoorden ze volmondig 'ja'. Harriet: 'Dat is heel fijn om te doen.' 'Persoonlijker wordt het niet', bevestigt Francy. Zij organiseerde en begeleidde het afscheid van een oom en haar schoonmoeder. 'Dat was heel intens en bijzonder.' Harriet herkent dat: 'Ik heb dat onder andere gedaan voor mijn schoonvader en mijn buurvrouw die me heel dierbaar was. Het is heel eervol om in dit soort gevallen gevraagd te worden.' Hierbij is het belangrijk om ruimte te maken voor de eigen emoties. Harriet: 'Mijn schoonzusje overleed op jonge leeftijd, dat maakte het een heftig afscheid. Ik heb het samen met een collega gedaan zodat ik bij het graf bij mijn gezin kon staan en zelf, als naaste, afscheid kon nemen van mijn schoonzus.' ■

HARRIET VAN DER VLEUTEN UITVAARTBEGELEIDING

- ▶ **Eigenaar** Harriet van der Vleuten
- ▶ **Open sinds** 2006
- ▶ **Adres** Henriette Ronnerstraat 19, 5038 KH Tilburg
- ▶ **Web** www.harrietvandervleuten.nl